

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۲/۰۹/۰۴

محمد مُجق

نقش مساجد در افغانستان، نیاز به بازنگری

مسجد در تمام تاریخ اسلام و در تمام جوامع مسلمان نشین اهمیت و قداست داشته است. در قرآن مجید، مسجد در کنار صومعه و عبادتگاه های ادیان دیگر یکسان محترم دانسته شده است. در روایت های به جا مانده از صدر اسلام نیز تاکید صورت گرفته است که در جنگ ها باید حرمت معابد دینی و عبادت گزاران از هر گونه آسیب مصون بماند. در کنوانسیون های بین المللی معاصر نیز اجرای مناسک دینی از حقوق اساسی انسان ها به شمار رفته است که نباید کسی متعرض آن ها شود.

این حرمت که برای معابد در طول هزاران سال پدید آمده و به آن ها جایگاهی ویژه بخشیده است ریشه در نیازی وجودی برای انسان ها دارد که خود را در جستجوی معنای زندگی، یافتن خاستگاه وجود، مواجهه با امر قدسی، و یکی شدن با هستی بزرگ، نشان داده است. معابد برای این برپا شده اند تا غوطه ور شدن در تجربه ای معنوی را برای انسان ها امکان پذیر گردانند، و به این اعتبار، آن ها تنها مکانی فیزیکی نیستند، بلکه دریچه ای به سوی متافیزیک و نقب زدن به باطن هستی به شمار می روند. از این رو حضور در آن ها با آداب و مناسک خاصی همراه است، از طهارت ظاهر گرفته تا تاکید بر پاکیزگی باطن. سوای این که کدام دین چه مناسک و آیین هایی را برای پیروان خود نشان داده است، همواره نوعی از ابهت و قداست بر گرد معابد احاطه داشته، و مردمان به نگهداشت حرمت آن ها التزام داشته اند. تا امروز، بخشی از مهم ترین ابنیه تاریخی جهان باستان که سده های طولانی عمر کرده اند، معابد هستند که علی رغم عصر سکولار و گیتی گرایی غالب بر آن، اهمیت روحی و معنوی خود را حفظ کرده اند، و هنوز اکثریت انسان ها معابد را سرچشمه معنویت و روزنه ای به سوی جهان ماوراء می دانند. در جهان اسلام اما حرمت مساجد دیری است رو به زوال نهاده است، و این روند از روزگاری شروع شده است که گروه هایی با سودای سپیم شدن در قدرت و ثروت مساجد را به نمایندگی های حزبی خود تبدیل کردند. با در هم آمیختن دین و سیاست، دین داری رویکردی دیگرگونه پیدا کرد، و آن دغدغه های عظیم وجودی در باره معنای آفرینش و راز هستی و آغاز و انجام زندگی جای خود را به دغدغه های روزمره سیاسی داد. پیامبر اسلام گفته بود بدترین اماکن بازارها هستند (از حیث غلبه حرص و نزاع) و بهترین اماکن مساجد هستند (از حیث همدمی با مبدأ هستی) مولانا در تعبیر از آن کشش معنوی می گفت: "ما ز بالایم و بالا می رویم" زبان حال این مساجد اما می گوید ما ز فقهرایم و به فقهر می رویم، زیرا کار بسیاری از مساجد به دامن زدن به دعوای سیاسی کشیده است، و نقش منبرها افت کرده است تا سطح بنگاه های خبرپراکنی و رسانه های تصویری.

مساجد اینک می روند تا پایگاه هایی باشند برای احزابی که هر کدام یک فرقه خاص است با ایدئولوژی ویژه مخصوص خودش، با تقویت عواطف فرقه گرایانه و خلق هویت های جدید. مردم به این امید به مسجد می روند تا روح و جان شان با تشعشعاتی قدسی تطهیر شود، اما در عوض از خشم و کین انباشته شده و از نفرت و سوء ظن سنگین بار می شوند. نماز گزاران اکنون بیش از آن که در باره خدا و جهان قدس بشنوند در باره اسرائیل و روز قدس می شنوند، و ذکر خدا جایش را به ذکر اروپا و امریکا داده است. حافظ گفته بود: "چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند.. پایان این داستان به راه افتادن سیلاب های خون است که بر سر راه خود و منبریان را نیز می برد. آیا امکان دارد مساجد را از آلودگی های سیاست و دنیازدگی پاکیزه ساخت و قدسیت و معنویت از دست رفته را به آن ها برگرداند؟

د پانو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د ليکنيزي بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولي